

НАРОДНА ПРОСВЪТА

Орган на Народните читалища в Варненски окръг.

Брой	ГОДИШЕН АБОНАМЕНТ:	ИЗЛИЗА НАЙ-МАЛКО	Всичко за вестника се изпраща на адрес:	Брой
2 лв.	За читалища и общ. управления — 40 лв. За читалищни членове и други — 20 лв.	ЕДИНЪ ПЪТЪ ВЪ МЕСЕЦА.	Ст. Савовъ секретар на Варн. окр. читалищ. съюзъ Варна.	2 лв.

За четенето и за книгите.

Знанието е най-великото благо, което може да ни се даде.
Фулъръ.

Четенето на книги само за едно четене е безполезно губене на време. Ние трябва да се стараем да усвоим непременно това, което четемъ. А трябва да четемъ не само за развлечение и наслада, а най-вече за да получимъ знания, които да ни ползватъ в живота и работата ни, а също и за да развиемъ нашия умъ.

До скоро у насъ имаше толкова невежи хора, които мислеха, че четенето е нужно само на учителите и поповете. Не искамъ да кажа, че и сега още има такива хора.

Четенето на книги не трябва да спираме след завършване на училището, както това става, за съжаление, съ мнозина от насъ, но ние трябва и след завършване на училището да продължаваме да четемъ през целия си животъ.

Малка ли е радостта след прочитане на хубави книги и, кой може да отрече ползата от тях?

Книгите съдържатъ всички знания и мъдрост на човешкия родъ от първия ден до днесъ; въ тяхъ е описана нашата земя и цялата история на човечеството; те обогатяватъ ума ни, радватъ сърцето ни и ни правятъ по добри.

Плодовете от четенето сж сладки също тъй, както сж

сладки плодовете от всеки честенъ трудъ.

Колкото повече е развитъ умствено човѣкъ, толкова той може да бъде по-добъръ стопанинъ и повече полезенъ на своето семейство и на своя народъ.

Но като говоримъ за ползата от книгите това не значи, че всички книги сж добри и полезни, и че заслужаватъ да бъдатъ прочетени. Има книги, за които не трябва да се губи време, защото не сж полезни, а има други даже и вредни; едниятъ другиятъ трябва да се избѣгватъ.

Мнозина не се сжиятъ да даватъ пари за вино, ракия и тютюнъ, но не сж свикнали да даватъ нѣколко лева за една полезна и хубава книга.

У понапредналите народи книгите сж на първо мѣсто, когато у насъ сж на последно. Но ние съ радостъ констатираме, че напоследъкъ и у насъ числото на тези, които търсятъ вече книги, списания и вестници отъ денъ на денъ се увеличава.

Драги наши читатели, развивайте въ себе си навикъ къмъ четене, обичайте книгите и съ тяхъ правимъ напредъ къмъ по-добри дни и по-свѣтълъ животъ

Ст. Савовъ.

Театъръ на село.

Пишатъ ни отъ с. Яйла:

Минаха времената да се мисли, че нашиятъ селянинъ е невъзприемчивъ и че културните и просвѣтни начинания мѣтно си пробиватъ пътъ въ селото.

Днесъ нашиятъ селянинъ цени и се радва на всички духовни начинания, които могатъ да възвишаватъ неговата душа.

Така на 26 I. т. г. учителитъ въ с. Яйла, заедно съ членове отъ мѣстното читалище, „Пенчо Славейковъ“ представиха пиесата „Майка ратайкина“, драма въ 4 действия отъ Т. Г. Шевченко. Посетителитъ съ възторгъ въ душата си следяха развитието на драмата и при завършекъ ѝ, многобройната публика съ сълзи на очи аплодира любителитъ актьори.

Понеже училищния салонъ бѣ недостатъченъ да побере всички посетители, много се върнаха съ съжаление, че не сж успѣли да си купятъ

отъ по-рано билетъ. По покана на Петренско читалище „Кн. Евдокия“ сжщата пиеса бѣ представена отъ мѣстната ѝ група на 10 II. т. г. въ с. Петр, гдето масово се стекоха жителитъ отъ с. Яйла да я гледатъ втори пътъ. И тукъ сжщото настроение състави у публиката.

Читалището ни остава съ убеждението, че театъръ на село е рѣдко празненство за нашия селянинъ. И като така, водими отъ мисълта, че той може да допринесе много за да се възвиши и обогатятъ народната душа, читалището ни под ръководството на укашнитъ учители почна да разучава и представя: „Пленникътъ отъ Трикери“, и „Къмъ иго“. Първата ще се представи на 24 Февруарий, а втората въ началото на м. Мартъ т. г.

За ая дейностъ на театралната ни група, читалището ни изказва своята съдѣчна благодарностъ.

с. Яйла 20 Февруарий 1929 год.

Председател читалищ. К. Йордановъ

Умоляватъ се настоятелствата на Народните читалища, преди да раздадатъ настоящия брой на читателитъ, да наредятъ да се прочетатъ отъ добри четци предварително въ читалищно събрание или другаде, предъ по-широкъ кръгъ слушатели, нѣкои отъ статиите въ вестника.

Писмата, които получаваме отъ читалищата въ окръга ни донасятъ, че въ всички села в. „Народна Просвѣта“ е посрѣщаната отъ читателитъ съ похвали и одобрения и, че изпратенитъ връзки съ вестници отъ първия брой навсѣкжде сж разпродадени, съ изключение само въ Черковна, Синдѣлъ и Пашакьой, отъ кждето връзките сж върнати неразпечатани, вѣроятно по нѣкакво недоразумение.

Отъ хубавото посрѣщане на I-вия брой черпимъ куражъ да работимъ съ още по-големо усърдие, за да бжде „Народна Просвѣта“ винаги истински просвѣтенъ вѣстникъ.

Поканваме нашитъ читатели да ни подкрепятъ като се абониратъ всички за него, а председателитъ на читалищата да наредятъ за наврѣмненото изпращане на събранитъ суми, за да може да излиза по често.

Отъ Редакцията.

ВАРНЕНСКО ОКОЛИЙСКО УЧИТЕЛСКО ДРУЖЕСТВО

№ 32

15 Февруарий 1929 год.
гр. Варна.

Драги Колеги,

Окръжно

До Г. Г. Учителитъ
отъ Варненското Окръжно Училищно Дружество.

Настоятелството на учителското дружество, изпълнявайки взетата въ 30 конгресъ резолюция по читалищното дѣло, съ която конгреса кани учителството да заработи енергично за преуспяването на читалищата, апелира къмъ всички учители членове и нечленове на дружеството да подкрепятъ излизания въ гр. Варна в. „Народна Просвѣта“, като го разпространятъ между населението, съ което ще пропагандиратъ читалищната идея. По такъвъ начинъ ще дадатъ възможностъ да закрепне и просвѣществува единъ читалищенъ органъ, въ който могатъ да се размѣняватъ мисли, по уредбата на читалищата и по всички културно просвѣтни цели и инициативи.

Отъ Дружеството.

Български писатели.

Йорданъ Йовковъ.

Роденъ въ 1884 година въ село Жеравна, Котленско, а отрасналъ въ Добруджа. Следъ като завършилъ образованието си, учителствувалъ е изъ добруджанскитъ села. Тамъ се е запозналъ съ живота, радоститъ и скърбитъ на нашия народъ, и всичко това е описалъ въ чудно хубави разкази и повести. Между най-добрите се считатъ разказитъ му: Балканъ, Свѣтлата нощъ, Последна радостъ, Дрѣмката на Кал, мука, По жицата и др. и повеститъ Земляци и Жетварьтъ.

Въ настоящия брой на вестника на II и III страници печатаме нѣщо изъ повестта му „Жетварьтъ“, тамъ кждето се описва какъ жителитъ на село Лиляково отишли всички да посрѣщнатъ купената задружно отъ тяхъ вършачка.

Сега вече Йорданъ Йовковъ не учителствува, а се е предалъ изключително на писане книги. Наскоро въ възобновения Народенъ театъръ въ София, който на 15 Мартъ т. г. се открива, ще се представи неговата пиеса „Албена“.

За околийската читалищна конференция въ гр. Провадия.

До Варненския
Окръженъ читалищенъ съюзъ.
П. Г.

Опредѣлената читалищна конференция въ гр. Провадия на 17 т. м., въпреки твърде неблагоприятното време се състоя. Присъствуваха делегати отъ 15 села на брой 35 души.

Конференцията се откри въ 10 ч. сут. и съгласно опредѣления дневенъ редъ Председателя на Околийския читалищенъ комитетъ г. Добри Тодоровъ говори на тема — „Развитието на читалищното дѣло у насъ и неговото значение“. Следъ това секретарьтъ на комитета г. Обретенъ Поповъ вземайки думата по реферата отправи горещъ апелъ къмъ читалищнитъ дейци за по-усилена работа въ читалищата, за културното развитие на селото и неговото стопанско преуспяване.

Въ сжщия духъ се изказаха и други делегати. Понеже п. околийски и-ръ г. Киселовъ не се яви на конференцията, не можа да се чете реферата по организационитъ въпроси, но той се повдигна и почти всички делегати се изказаха въ духа на по-голяма съ-

Невежеството е майка на всички злини.

РАЗНИ ВЕСТИ

Здравно възпитание на селяните

Министерството на просветата и тази година ще устрои в София през лятната ваканция курс за учители — съветници.

Курсът има за задача да запознае народната учителка с условията и начина, при които трябва да се отглеждат и хранят майките деца, за да може народната учителка, особено в селото, да съветва майките по тези въпроси, защото знейно е, че и където има условия в селото за по добро отглеждане и хранене на децата, поради големото невежество тези условия не се използват добре.

Според официалната статистика, в селските общини за една година умират около 23 хиляди деца на възраст до 1 година, а до 14 годишна възраст умират общо момчета и момчета около 50 хиляди. Явно е, че смъртността взема жертви най-много от деца в първата година от раждането, което се дължи на недоброто хранене и нехигиенични условия, при които раждат новородените.

От миналогодишния курс се вижда, че народните учители даже на свои средства се записват в курса, съзнанието, че с това ще допринесат още повече за здравето и нравствено издигане на народа, особено в затънените краища на страната.

Агрономически курсове.

Министерството на земледелието е наредило да се устроят курсове за агрономите по предстоящата пролетна обработка на ползата и засяването и съ съществуващите в Пловдив, Ст. Загора, Горна Джумая, Враца, Шумен и Търново. Курсовете ще се ръководят от инспекторите по земледелието при министерството. Покрай другото тези курсове ще се занимават и с въпроса за пласирането на земледелските машини между населението. За организиране на тези курсове някои от инспекторите по земледелието са заминали вече за провинцията. Началникът на земледелското отделение г. М. Михайлов заедно с инспектора Свевъ е заминал за Пловдив, а инспекторът Бъчваров за Горна Джумая.

Министерството на земледелието е издало нареждане до подведомствените си органи да наредят

да бъдат закрити всички онзи седмични пазари за едър и дребен добитък, които не отговарят на условията. Неотговарящи на условията са тези пазари, които нямат специални постройките за ветеринарния лекар, не са заградени, няма воюлоп за добитъка и не са добре посетени. По последната причина закрити са пазарите за едър и дребен добитък в с. Мусачево, никополско и в селата Коняк, Садиково и Олжа, поповско.

Първият редовен конгрес на Българския птицевъден съюз ще се състои на 7 и 8 април т. г. в София. В конгреса ще вземат участие повече от 50 птицевъдни дружества и клубове в страната. По този случай съюзът е отправил апел към всички птицевъди и любители на птицевъдството в градове и села, где то няма основано птицевъдно дружество, да вземат инициативата за образуване на такова. Устави и упътвания за обрзуване на дружества да се поискат от съюза — площад „Славейков“ № 6. Органът на съюза е „Доходно птицевъдство“.

Гражданското неутрално въздържателно д-во „Духовен полем“ в гр. Варна на 24 м. м. тури начало на една конференция за безалкохолно производство. Туй производство ще има голямо значение и за лозарството и за лозарския поминък, защото ще даде нов тласък и ще открие по-широк пазар на лозарските продукти. За членовете на кооперцията се приемат и всички лозари — производители разбира се, без крчмарите. Избра се комисия да изработи устава на коопералията.

Театралната трупа при Народното читалище „П. Р. Славейков“ в с. Варенъ ще представи в същото село на 6 тогочислата „Пленника от Трикери“, а на 10 с. м. — „Обявяването на Левски“. Готви се уселено „Хъшоветъ“ от Вазовъ.

В настоящия брой даваме място на следните читалища: 1) „Изгрев“ с. Даленъ-Чифликъ, 2) „Антимъ I“ — с. Русларъ, 3) „Пробуда“ — с. Колуджа, 4) „Свѣтлина“ — с. Тюрк-Арнаутларъ, 5) „Просвета“ — с. Девня и 6) „Просвета“ — с. Аджемлеръ, за дейността им през читалищната 1927/28 година.

гнатост в читалището и тактичност в действията до пълното им закрепване и изпълнение закона за читалищата. Дадох се освѣтления по много въпроси неясни за читалищните дейци. Агронома г. Киряковъ, даде обстойно освѣтление по въпроса за неоземлените читалища и обеща своето съдействие на читалищата в тяхната просветна работа. Възприе се от делегатите мнението да се работи най-много за привличане към читалищата младежта и учениците от по горните отдели и класове и по този начин от рано да се подготвят като съзнателни и активни членове. От страна на читалищната конференция се прави апел към учителите и другата интелигенция в селата да не стои на страни, а да се сгруппира около читалищата и образува едно ядро, което да ръководи планомерно просветата.

От делегатите се изтъкна много печалния факт, че в селата извънредно много се развива картонигрането, което изпразва читалището, благодарение не обстоятелството че финансовата власт облага сравнително с много малък данък крчмичите и кафенетата. Единъ делегат изтъкна че в неговото село в всяко кафене имало по 40 чифта карти и се играе от сутрин до вечер от стари и млади и сж се принудили да затворят читалището си, защото никой не отивал вече тамъ, полежа няма карти. На това зло в селата трябва да се обърне особено внимание.

Взема се решение да се направят всички усилия за разпространение на „Народна Просвета“ издание на В. О. Ч. С. между селяните, за да имат едно леко, приятно и полезно четиво, а от друга страна, да може да се закрепят и да служи за връзка между читалищата на окръга. На стоя се предъ делегатите да съдействуват на ония читалища в съседните им села, където тѣ сж слаби или няма още такива.

Изобщо резултатът от тая първа конференция е твърде добър и насърчителен. Ще трябва обаче да се вземат мерки от всички да се поддържат читалищата в тяхната дейност, като се подпомагат морално и материално тамъ, където е възможно и има нужда от това, напр. читалището в с. Синделъ може и на други места.

Върховния читалищен съюз ще трябва да изготви списък на книгите за селските читалища и обмисли начина на доставката им. Много читалища се лутат по този въпрос

— пишат за едни книги, изпращат им други, тѣ ги връщат а издателството след това не се обажда и им задържа парите, както е случалъ с едно читалище от тукашните села.

Надѣваме се, че през течение на годината ще може да се организират всички читалища в околността.

Провадъя, 22 II 1929 год.

Председател: Д. Тодоровъ

Секретар: Обр. Поповъ

Читалището „Народна Просвета“ в с. Бейлий, Провадийско, ни замолва да дадем място в вестника на следната резолюция:

На 13 Февруарий т. г. 120 души от село Бейлий, Провадийско, изслушаха устроената читалищна сказка на тема: Стопанското и възпитателно значение на кооперацията. Събралието като взе предвид:

1) Че кооперацията носи благоденствието на народа чрез великите хуманитарни принципи — взаимността, солидарността и самопомощта,

2) Че тя, като културна, економическа организация, действа с подобрена цел и средства за хармонията в обществото.

3) Че тя, с своята стопанска система е в състояние да превзема хората в идеите на човечеството,

4) Че общественият интерес налага на държавата да подкрепи кооперацията в нейния метод на действие.

РЕШИ:

Подкрепя исканията на българската кооперация в смисъл:

1) Държавата да подкрепи инициативата на земледелската банка за построяване на елеваторите по износните пунктове в страната.

2) Да се увеличат капиталите на земледелската банка.

3) Да се увеличат кредитите на кооперациите, за да могат да кредитират членовете си до 30—40000 лв., който размеръ съответствува на коефициента за посрещане на износната.

4) Да се намалят лихвите на кооперативните кредити.

5) Да се позволи на общините, училищата и църквите да внесат своите излишци в кооперацията.

13. II. 1929 г.

с. Бейлий — Провадийско.

Комисията за резолюцията:

Др. Митевъ, Борисъ Ганчевъ свещ. Димитровъ.

Вършачката иде

Изъ книгата „ЖЕТВАРЪТЪ“

Отъ Йорданъ Йовковъ.

Това се случи в кръг на май. Растителността беше в пълната си сила. В бурен глътнах дворове и харманлъци, плетищата не се виждаха от коприва и бучинишъ, тръва застилаше дори улиците и мегданите, като оставаше само бѣлит и прашни ивици на пътеките.

Плодородието щеше да бъде голямо и тази година. Радостта на селяните се губеше в грижите и безпокойствието около прибирането на тоя обиленъ плодъ. Тежка щеше да бъде жетвата, а при тия високи и гъсти стѣбла на житата още по-тежка щеше да бъде вършачката. И щѣло с Люляково облекчително въздъхна и се зарадва, когато всички се увъриха вече, че вършачката ще дойде. Повече от двайсет чифта волове отидоха в града, за да я взематъ. Минаха се день два — вършачката не дойде. И селяните, недоверчиви и предпазливи, каквито си бѣха, отново се разколебаха в надеждите си. Но все пакъ всички чакаха.

Беше недѣленъ день. На мегдана прѣдъ черквата младите почнаха да се събират на хоро. В крчмата на Къня имаше много хора. Тѣ се

разговаряха спокойно и тихо, пиеха по чашка ракия или пѣкъ кафе в голѣми турски филджани, напѣстрени с червени и сини пера. За вършачката никой вече не споменаваха. Изведнѣжъ нѣкой извика от вратата:

— Вършачката иде! Вършачката!

Кой беше тоя, никой не можеше да разбере, защото той само показва главата си, извика и се изгуби. Но тоя сигналъ стигаше. Колкото хора имаше в крчмата, веднага скочиха от местата си, единъ през други се втурнаха навън, събраха се на куп и се загледаха на западъ. Черна ивица пресичаше зелената на нивите, вглѣбваше се и лжкатужеше из тѣх, като коритото на рѣка. Това беше пѣтъ, който идѣше от града. И ето тамъ, на самата линия на хоризонта, се очертаха черните силуети на голѣмо множество от хора и добитък. Идѣше вършачката. Различаваха се два отѣлни групи. Тѣ навалиха по отсѣмната страна на хълма и съвсѣмъ ясно вече се виждаха. Напредъ вървѣше бѣла въволница волове и задъ тѣхъ нѣщо огромно и черно. Това беше локомотивътъ. Малко по-назадъ вървѣше батозата. Слѣзцето беше превило на западъ и хвърляше

меки и полегати лжчи. Слѣно освѣтенъ, червеният корпус на вършачката блѣщеше надъ зелените ниви, люлѣше се и се клещаше като корабъ. Присѣтването на хората тамъ се забравяше. Въ бзвоното и тържествено движение на двѣте голѣми машини като че имаше нѣщо съзнателно, увърено и самостоятелно.

Може би мнозина бѣха видѣли от дворовете си, че вършачката иде. Може би новината бързо беше се предала от уста на уста. Но вътре в нѣколко минути само — цялото село беше на крак. Из улиците тичаха жени, момчета и деца. Наедно с тѣхъ, неблѣчени както трѣбваше, още с търнокоп или съ тесла въ рѣка бързаха и възрастни мъже, засраени и смутени малко, че не можеха да се въздържат и тичаха наедно с децата. Най-хубаво се виждаше от мегдана при крчмата на Къня и затова втички се събираха тамъ. Приказваха високо, показваха съ рѣчи, вираха се въ двѣте грамадни чудовища, които бавно приближаваха към селото. Вълнението растѣше. Ако нѣкой царъ мислѣше да влезе въ Люляково, радостта и любопитството нѣмаше да бждатъ по-големи.

Близко до селото пѣтъ се спущаше въ една долина. Машините слѣзоха тамъ и се загубиха въ очи. Напразно всички чакаха да излѣзатъ изъ дола и да се покажат на отсѣмната страна. Наистина тамъ пж-

тът не беше твърде добър, имаше и една малка стръмнина, но тѣ се забавиха повече, отколкото трѣбваше. Множеството натрупано прѣдъ крчмата, почна да се безпокои и като не знаеше какво става с машините въ дола, проточи се и трѣгна нататък. Насрѣща изъ пѣтя се зададе единъ от тѣзи които придружаваше вършачката. Яхналъ, на голъ конь, той прѣпуснаше къмъ село, за да смѣни единъ скжсанъ кантаръ от каруца. Отрупаха го с хиляди въпроси. Безъ да се спира, той отговаряше на всички едно и също:

— Нищо няма, нищо! Едното колело на казана потъна малко. Дигатъ го сега съ винча. Ще трѣгнатъ пакъ скоро.

Никой не се върна от пѣтя си. Скоро всички слѣзоха въ дола и заобиколиха машините. Най-послѣ това, което толкозъ върше имъ се струваше като неосъществима мечта, бѣше прѣдъ очите имъ. И двѣте машини бѣха съвсѣмъ нови. Голѣмият и тежъкъ локомотивъ съ незапалвано още огнище, съ поваленъ куминъ и съ неподвижно ремѣнно колело, стоеше като вързанъ и притихналъ звѣръ. Нѣщо по-леко и по грациозно имаше въ батозата — голѣма и висока постройка, повечето дървена и боядисана съ свѣтла червена боя. Въ Люляково не за първи път виждаха подобни машини. Почти всяко лѣто тѣ вършѣха съ

Изъ живота на селянитъ въ Дания.

На това мѣсто въ миналия брой на вестника четохме нѣщо изъ живота на селянитъ въ Холандия, сега ще четемъ за живота на селянитъ отъ една съседна на нея държава, която се нарича Дания. Тя е сжщо малка страна, която се състои отъ единъ полуостровъ и нѣколко острова и граничи съ Германия, а не е далечъ и отъ Англия. Тя има пространство отъ 45 хиляди квадратни километра, близо половината отъ тази земя която се намира въ сегашнитъ граници на България. Населението ѝ наброява 3 милиона и 300 х. души.

Вътре въ страната, по посока отъ югъ къмъ северъ се простиратъ редица височини които раздѣлятъ Дания на източна и западна, които рѣзко се отличаватъ една отъ друга. Западната частъ се състои повече отъ огромни степи. А пъкъ източна Дания наопаки има много хубава земя. Красиви гори се редуватъ съ най-плодородни на земята полета, многобройни потоци поятъ лѣжитъ, които поразяватъ човѣка съ своето плодородие. Въ тази именно частъ се намиратъ голѣми, замочени, чисти и спретнати села. Хубави шосета съединяватъ селата съ градоветъ. Тамъ навсѣкжде се срѣщатъ превъзходно наредени стопанства, великолѣпно обработена земя и народъ здравъ и якъ, макаръ и дребенъ.

Та казахме колкото западната половина на Дания е неплодна, толкова източната е плодородна.

Безплодието на западна Дания произлиза отъ врѣдителнитъ западни вѣтрове, които разнасятъ на гъсти облаци пѣськътъ, който морето изхвърля и които унищожаватъ всѣка растителност. Сжщо така пречатъ на плодородието варовититъ пластове, които въ тази частъ на Дания сж много, та водата и влагата се просмукватъ презъ варъта въ дълбочината на земята, а повърхността остава суха.

Но човѣшкия трудъ е направилъ производителни и нѣкои мѣста на тази частъ отъ Дания.

Пролѣтно време въ Дания е извънредно много влажно, студено и вѣтрено. Лѣте температурата е умѣрена, нощитъ сж студени. Есенята е много дъждовна и ветровита, сжщо и презъ зимата духатъ вѣтрове. При всичко това зиме тамъ не ставатъ голѣми студове.

Цѣла Дания нѣма никакви сѣкровища въ земята си; тамъ нѣматъ нито каменни въглища, нито желязни

и медни руди, нито соль, съ каквито е богата нашата земя.

Датчанитъ иматъ не особенъ живъ характеръ, тѣ сж бавни, замислени, всички сж грамотни, и всички сж получили основателни знания за всичко което се касае до законитъ на своята страна, за историята ѝ, за подобрието въ областта на земледѣлието и скотовѣдството. Всички селяни четатъ вестници и списания и се интересуватъ отъ всичко което става въ тѣхната държава и по свѣта.

Датчанецътъ е най-трудолюбивия човѣкъ на свѣта. Всѣка работа той извършва съ търпение и добросъвестност и умѣе да изкара прѣхраната на своето семейство.

Понеже датчанитъ намиратъ по-голѣта смѣтка въ скотовѣдството, затова тамъ отъ денъ на денъ то се развива все повече и повече, отколкото земледѣлието. Развъждатъ коне, рогатъ добитѣкъ, овце и свине.

Конетъ въ Дания сж много голѣми, силни и се ползватъ съ известностъ.

Датчанитъ най-много обичатъ конетъ и кравитъ си, тѣ ги пазятъ като дѣцата си, като се грижатъ винаги яслитъ имъ да бждатъ чисти и винаги да иматъ храна.

У тѣхъ има крави които даватъ годишно до 4000, 5000 а даже и 6000 литри млѣко на година нѣщо което ще се види на много отъ насъ невѣроятно. Но разбира се такива крави трѣбва да се хранятъ съ добра храна; даже лѣтъ дойнитъ крави се хранятъ съ растения, каквито много се сѣятъ въ Дания.

Земледѣлието, скотовѣдството и млѣкарството въ цѣлата страна сж много-добре уредени.

Селянитъ въ Дания произвеждатъ и изнасятъ въ другитъ държави голѣмо количество масло, сирене, яйца, кокошки, свини и огоенъ добитѣкъ. Земледѣлието имъ напѣжда отгосава откогато въ съседна до тѣхъ Англия отиѣниха митата на селско-стопанскитъ продукти.

Въ Дания, както и у насъ, повечето селски стопанства сж малки.

Но споредъ тѣхния законъ, къщата и земята на родителитъ оставатъ въ наследство на най-голѣмия синъ, за да не се раздробява, а останалитъ синове, ставатъ или зинаятъ или отиватъ на работа въ града.

Както казахме по-горе, въ Дания е много влажно и кишаво презъ много дни на годината, затова тамъ населението носи дървени обуша.

Когато селянина въ Дания рѣши да се жени, осемъ дни прѣди сватбата праща нѣкой младежъ да калесва, който трѣбва да знае на изустъ, какво трѣбва да говори въ такива

случаи. Като отиде при нѣкого да калесва казва „Богъ пробуди любовъ между момъка (казва името му) и между еди кѣя богобоязненна мома.“

Тѣ сж решили да се съединятъ чрезъ бракъ посредствомъ божественно вѣнчаване, което е и назначено за въ свѣта, въ еди кѣя църква... Затова тѣ молятъ, щото ти съ дѣцата си и съ цѣлото си семейство да почетешъ бащата на годината.

Всѣко калесано семейство праща въ къщата на годината за свадбата нѣкакъвъ подарѣкъ: нѣколко чифта кокошки, масло, месо и т. н. Въ опредѣления денъ, обикновено въ свѣта, гоститъ премѣнени въ най-добритъ си дрехи, се събиратъ въ къщата на момата, дето посрещатъ всѣкого съ музика. Като се събератъ всички закусватъ, послѣ отиватъ въ църква.

Следъ вѣнчаването всички отиватъ въ къщата на булката, дѣто е сложена трапеза. Следъ ядене танцуватъ до срѣдъ нощъ. Свадбата продължава два три дни. Но презъ всичкото време на свадбата нѣма пияни сватбари, каквито се виждатъ много по нашитъ сватби съ примѣжени очи да се клатушкатъ на горѣ на долу и да стрѣлятъ съ револвери и пушки за да изразяватъ радостта си отъ свадбеното празненство и да ставатъ причина за много нещастия.

Въ първия денъ на свадбата, младоженката трѣбва да танцува съ всички жени, и по този начинъ като че преминава отъ обществото на момитъ въ обществото на женитъ. Най-голѣмия празникъ въ Дания е Рождество Христово. Тамъ иматъ обичай да даватъ срещу Рождество домашни припаси на онѣзи, които въ работно време презъ годината сж помагали на работата. Този денъ по всички улици и пжтища гледашъ върволица коли, натоварени съ месо, булгуръ и голѣми краваи.

Дѣцата на беднитъ хора срещу Рождество и Нова година ходятъ по улицитъ и пѣятъ предъ вратитъ на къщитъ, за което имъ даватъ месо и сьстни припаси.

Отъ Рождество Христово до 2 февруарий всѣка вечеръ правятъ седѣнки ту въ една, ту въ друга къща, дѣто момцитъ и момитъ прѣкарватъ времето се въ танци и въ разнообразни игри и забавления.

Да работимъ за да украсимъ всѣки кътъ на Варненския окръгъ съ собствено читалищно здание.

Борисъ Поповъ.

Варненската библиотека и нейното значение за окръга.

(Продължение)

Голѣма частъ отъ вестницитъ, които се търналяха неподвързани и свършено непазени, се събраха и подвързаха. Много отъ книгитъ не бѣха записани или записанитъ въ инвентаря не бѣха записани въ каталозитъ и обратно: по-голѣмата частъ отъ тази работа днесъ е свършена, като книгитъ сж вече приведени въ известностъ: на лице, раздадени, невѣрнати, изчезнали и пр. Всичко това бѣше колосална, съсипателна работа, поради много причини свършена отъ 1—2—3 души. Но вредно, пакостно би било да се подхранватъ илюзии. Варненската библиотека е още много далеко не само отъ добре уреденитъ западноевропейски библиотеки, но и отъ много български. Библиотекитъ на много наши по-малки градове, а дори и села (напр. Пординъ), я превъзхождатъ. Презъ обиколкитъ си миналото лѣто изъ България, съ целъ да ги изуча, азъ посетихъ и разгледахъ около 25 наши най-уредени библиотеки въ разни градове и села. Всѣки, който би видѣлъ библиотекитъ въ Плевенъ, Търново, Казанлъкъ, Габрово, Пловдивъ, София, Перникъ, Враца, Сливенъ, Г. Орѣховица, Бръница и др. би осъзналъ очуденъ, какъ е било търпѣно това хаотично положение въ нашата библиотека.

Главното условие, за да може библиотеката да просперира, е да се създаде къмъ нея широкъ общественъ интересъ, какъвто до сега въ Варна липсваше. Работата, която се извърши последната година се дължи на спечеленото ценно съдействие отъ страна на частъ отъ общинския съветъ и на нѣколко външни и вътрешни дейци. То не е дѣло нито на обществото, нито на отдѣлни партии и бюра. Тѣмъ съ културни учреждения, респ. библиотеки, не би трѣбвало да се прави партизанство. Материалнитъ блага могатъ да принадлежатъ на повече или по малко хора, истински културнитъ блага, хранилище на които ставатъ библиотекитъ, сж принадлежностъ на цѣлия народъ, на цѣлото човѣчество. Всички партии въ Варна трѣбва, да включатъ въ платформитъ си и поддържането на една голѣма и модерна библиотека.

Варненската библиотека ще бжде уредена, само ако се следватъ следъ:

Продължава на 4 стр. отдолу.

такива. Но тѣ бѣха чужди, а тия щѣха да бждатъ тѣхни собствени на кооперативното дружество. Това ги радаваше най-много и това сѣкашъ полъжаваше и отъ самитъ машини. Голѣмитъ и мѣлчаливи сжщества като че чувстваха интимната близость, която ги свързваше съ хората, прѣдугаждаша и съвѣстния трудъ, който ги чакаше. Гледаха ги и имъ се радваха като на нѣщо живо. Тѣ се трупаха навсѣкжде, заличаха и пречаха на мѣжетъ въ работата имъ. Трѣбваше най-после да се намѣси Нейко кметътъ, за да разгони и отстрани малко назадъ голѣмата навалица.

Все още се записваха около потъналото колело. Дойде Йорданъ ковачътъ и високо и авторитетно почна да дава съвѣтитъ си. Съ негова помощъ намѣстиха по-добре винча, завъртѣха ржката, заскърца нѣщо и всички жени очудено ахнахъ, като видѣха какъ неимоверната тежестъ на локомотива започна да се подига отъ една толкова малка и слаба нагледъ машина. Колелото най-послѣ бѣше освободено. Най-напѣдъ локомотивътъ, слѣдъ това батозата, бѣха изкарани на отсрѣщната страна на дола. Отъ тукъ нататѣкъ мѣстото бѣше равно и пжтътъ хубавъ. Прѣди да влѣзътъ въ село, спрѣха и дадоха почивка на добитѣка. Нейко пакъ влѣзе въ ролата си.

— Назадъ! — викаше той и раз-

маваше една шибалка — назадъ! Стига сте я гледали. Ще ви омръзне, не бойте се!

Нейко искаше да намекне за усилената работа, която чакаше всички по вършитба. Той говорѣше нагледъ незаинтересовано и равнодушно, но лесно можеше да се познае, че самъ се радва търде много, затова бѣше и той неотстъпчивъ и престолено строгъ. Той обиналяше около машинитъ и размаваше шибалката си.

Почивката бѣше свършена, приготвиха се да трѣгватъ отново. Потеглиха първия чифтъ изповоза, изкривенитъ чифтари се изповоза и обтегнаха, всички волове стѣпиха въ пжтя. Слѣдъ това размаваха дългитъ камшици, не удържа, но само заплашваха съ тѣхъ и още повече викаха. Съ вковани въ земята нозѣ, съ обтегнати шини, съ почти прегнати на двѣ тѣла, животнитъ напегнаха всичкитъ си сили, поколебаха се секунда-две въ усилията си и най-после тежката желязна маса се поклати и трѣгна. Много по-леко потегли и батозата. Всички усилия като че бѣха необходими само въ началото. Отъ сега нататѣкъ машинитъ трѣгнаха леко и неусѣтно. Трѣгна слѣдъ тѣхъ и голѣмата навалица отъ посрещачи.

Изведнѣжъ това съвсѣмъ случайно придружаване, безъ нѣкой да го урежда нарочно, се превърна въ тържествено и шумно шествие. Кой знае кому бѣше дошло на умъ да

го накара, но отгоре на самия локомотивъ се покочи Ганю биволярътъ, възседна голѣмата машина като конъ и наду тамъ гайдата си. Провиквания и веселъ смѣхъ заглушиха първитъ пискливи звуци. Една нечакана промѣна се извърши въ всѣчки. По-спокойно и по-бодро сѣкашъ пристѣпваха воловетъ, народътъ викаше и се смѣеше, самитъ машини се движеха тържествено и важно, общата радостъ сѣкашъ олухотворяваше могщитъ имъ корпуси и въ сложнитъ очертания на профила имъ проличаваха чудновата нѣкаква физиономия, разкривена отъ широка и весела усмивка. Въодушевлението въ множеството растѣше. Дѣцата тичаха и крѣщѣха наоколо. Ганю продължаваше да свири отгоре на локомотива. Момитъ се наредиха, заловиха се подържка и запѣха. Тѣ подхващаха сжщитъ тия пѣсни, които пѣяха, когато се връщаха отъ жетва, или пъкъ, като зѣлви, придружаваха нѣкоя невѣста. По-назадъ идѣха мжжетъ. Тѣ продължаваха разговоритъ си, но въ жестоветъ имъ имаше сега повече живость и една особена тържественостъ стоеше на лицата имъ.

Все тѣй шумно и весело шествието нахлу въ селото. Предъ кръчмата на Кня стоеше учителътъ Радуповъ, до него бѣше учителката отъ Загорци, Райна. Учителятъ обичаше всички трудещи се хора въ тоя мжжъ и тържественъ ходъ на ма-

шинитъ, съ гайдата отгоре на локомотива, съ веселия и ликуващъ народъ наоколо, той не виждаше нищо друго освенъ стихийното и победоносно шествие на труда, на разума и на прогреса. И въ отговоръ на поздравитъ, които получаваше, той сваля шапката си и радостно я размаха надъ главата си. Младата учителка възторжено и мѣлчаливо наблюдаваше тоя чуденъ празникъ.

Дветъ машини преминаха изъ село и влѣзоха въ двора на Вълчана. Тукъ тѣ щѣха да останатъ, докато дойдеше време за вършитба. Разпегнаха воловетъ, извадиха нови зелени брезенти и грижливо покриха съ тѣхъ локомотива и батозата. Най-после тѣ бѣха прибрали на сигурно мѣсто. Никой не искаше да си ходи още. И хорото намѣсто да стане, както други пжтъ, на мегдана до черквата, изи се и се залюбѣ въ двора на Вълчана. Събра се цѣло село...

Мѣлчеливъ свидѣтель на тоя тържество бѣше и попъ Стефанъ. Изправенъ на мегдана до черквата, сложилъ ржце на патерницата си, той бѣше наблюдавалъ отдалечъ всичко. Стариатъ свещеникъ искрено се радаваше, като виждаше, че враждитъ и раздоритъ въ селото поутихватъ и между хората се заражда повечко любовъ и стоворъ. Дружеството, мислеше си той, свърши добра и полезна работа, сдружи селянитъ, помири ги. Този вършачка сжщо ще помогне много на селото...

Дейността и състоянието на нашите читалища въ с. с. Долонъ Чифликъ, Русларъ, Козлуджа, Тюркъ-Арнаутларъ, Девня и Аджемлеръ презъ читалищната 1927/28 г.

Име и мѣстонахождение на читалището	Читалище „Изгревъ“ с. Д. Чифликъ	Читалище „Антимъ I“ с. Русларъ	Читалище „Пробуда“ с. Козлуджа	Читалище „Свѣтлина“ Т. Арнаутларъ	Читалище „Просвѣта“ с. Девня	Читалище „Просвѣта“ с. Аджемлеръ
Кога е основано.	1922 год.	1906 год.	1904 год.	1907 год.	1925 год.	1924 год.
Брой на членоветъ	54 члена	88 члена	72 члена	64 члена	51 члена	70 члена
Приходи:						
а) Отъ членски вносове	435 лв.	440 лв.	2100 лв.	2354 лв.	1469 лв.	500 лв.
б) Отъ вечеринки, логарии, театрални представления и други подобни	11572 „	1013 лв.	9016 лв.	7448 лв.	7557 лв.	3568 лв.
в) Отъ ипечи	—	900 лв.	—	—	—	1514 лв.
г) Помощи отъ държавата	5000 „	—	—	—	—	500 лв.
д) „ общинския съветъ	2000 „	—	—	—	2500 лв.	1000 лв.
е) „ частни лица и дружества	—	—	—	946 лв.	1100 лв.	1000 лв.
ж) Разни други	—	1024 лв.	1916 лв.	116 лв.	2598 лв.	2802 лв.
Всичко приходъ.	19007 лв.	3377 лв.	13032 лв.	10864 лв.	15224 лв.	10884 лв.
Разходи:						
а) За доставяне книги, вестници и списания	455 лв.	1487 лв.	1937 лв.	2635 лв.	3684 лв.	3341 лв.
б) Разни други	18552 „	3261 лв.	10686 лв.	7396 лв.	11540 лв.	9091 лв.
Всичко разходъ.	19007 лв.	4748 лв.	12623 лв.	10031 лв.	15224 лв.	12432 лв.
И М О Т И:						
1) Стойностъ на движимитъ имоти.	—	1500 лв.	—	3972 лв.	10000 лв.	8443 лв.
2) „ недвижимитъ имоти	—	53500 лв.	—	—	—	3500 лв.
3) Стойностъ на 50 декари недвижниятъ имотъ придобитъ по закона за народнитъ читалища	—	—	100000 лв.	—	—	—
БИБЛИОТЕКА:						
а) Стойностъ на книжния имотъ по библиотечния инвентаръ	3900 лв.	4000 лв.	4990 лв.	2778 лв.	12320 лв.	8940 лв.
б) Всичко колко тома книги има	22	150	632	89	478	450
в) Количество на получаванитъ презъ годината вестници и списания	20	7	15	8	20	23
ТЕАТЪРЪ. Колко театрални представления и забави сж уредени презъ годината	4	2	11	5	11	9
Фондъ постройка читалищенъ салонъ	48000 „ (въ постройка)	5000 лв.	312812 лв.	—	6000 лв.	—

нитъ принципи, легнали въ основата на добре уреденитъ библиотеки: 1) Да не се партизанства съ нея — най-големиятъ бичъ на всѣка културна дейностъ (която изисква не дѣлежъ, а общи усилия) — е партизанството, 2) Да ѝ се даде автономно управление, особено финансова автономия, като се свърже съ нѣкое по експедитивно учреждение, напр. Популярната банка. Общиятъ — годишенъ контрол, разбира се, пакъ да остане общински, както учил. настоятелство. Съ това ще се привлече съдействието и на др. учреждения: Постоянна комисия, Търг. камара, Популярната банка и др. 3) Да се създаде общественъ интересъ: мораленъ и материаленъ. 4) Библиотеката да стане самостоятелна стопанска единица съ свои имоти и сигурни доходи. 5) Да се построи собствено библиотечно здание, което нѣма да струва повече отъ 1½ милиона лв. за близкото ѝ разширение. Това да стане на мѣстото на зала „Съединение“. 6) Да се открие библиотечно (читалищно) кино, както въ Ломъ, Разградъ, Габрово, Казанлъкъ и др. Въ последнитъ градове (съ по 10—12 хиляди население) кината даватъ по 300000 лв. годишна печалба. За постройката на библиотеката може да се сключи заемъ срещу доходитъ отъ киното. 7) Да се активизира библиотеката, като се увлече по-голямъ брой читатели. Това ще се постигне съ по-практиченъ книженъ репертуаръ и съ кварталнитъ библиотеки и пунктове. На първо време последнитъ могатъ да се откриятъ въ училищата. 8) Създаване при общината клонъ отъ Народната библиотека. 9) Да се създаде специаленъ библиотеченъ налогъ, тъй като Варненската библиотека и читалище не могатъ, както много други градове и села, да използватъ постановленията на закона за читалищата. 10) Да се създаде при библиотеката подвѣржачница, която да обслужва съ добротворствени подвѣржачи читалищата на цѣлия окръгъ.

За читалищата въ окръга е важенъ не само последниятъ пунктъ. Почти всички точки могатъ да бждатъ придобити и къмъ тяхъ избѣгване пар-

тизанството; стопанска стабилностъ, като бждатъ осигурени съ собствени имоти и доходи; широкъ общоселски интересъ; въ по-големитъ села създаване кина и театри (въ други окръзи отдавна вече съществуватъ такива), активизирането имъ чрезъ по чести сказки и подходяща за селото книга и др.

Уредбата на Варненската библиотека има значение за цѣлия окръгъ, защото е единствена въ окръга: тя е единъ видъ сърцето на читалищното дѣло въ него. Затова всички окръжни учреждения и корпорации (Окръженъ съветъ, Районенъ съюзъ на кооперациитъ и др.) — трѣбва да проявятъ по-голямъ интересъ къмъ нея. Отъ своя страна тя всѣкога съ готовностъ ще услужа съ упътвания и съвети на всички читалищни дейци и библиотекари въ окръга.

Отъ читалище „Хр. Ботевъ“

въ с. Акъ Коюнъ, Провадийско, ни изпращатъ следното писмо, на което съ удоволствие даваме мѣсто.

„На 3-й февруарий т. г. се състоя общото редовно събрание на читалищнитъ членове. Въпреки голѣмата снѣжна вихлица и едва поносимия студъ събранието бѣ посетено отъ почти всички членове, предъ които управителния съветъ даде отчетъ за дейността и състоянието на читалището презъ 1928 год. Читалището приключи отчетната година съ общъ приходъ 18.821 лв. и общъ разходъ 17.079 лв.

Благодарение на средствата, които се създадохъ по силата на Закона за Народнитъ читалища и авторитета на ржководното тѣло на читалището, последното постепенно, но сигурно застава на почвата на една наистина културно-просвѣтна организация. Любовта и интересътъ къмъ читалищното дѣло расте все повече и повече.

Събранието, следъ изслушване отчета, пристъпи къмъ изборъ на ново настоятелство. Конституирано новото настоятелство доби следния съставъ: Председателъ Стефанъ М. Йотовъ, подпредседателъ Ив. Братоевъ, секретаръ Ж. Великовъ, ка-

сиеръ Ник. Хр. Жечевъ, библиотекаръ Ст. Петровъ, съветници: Дим. Колевъ, Ца. Петковъ и Ца. Парашкевовъ и провѣрителна комисия: Д. Ст. Гудевъ, Н. Лаловъ и Ив. Стефановъ.

Следъ 15 годишно съществуване на читалището, членоветъ изразиха признателността си къмъ основателитъ му като ги провъзгласиха почетни членове.

За такива събрание провъзгласи следнитъ лица: Стою Михайловъ отъ гр. Варна — учителъ въ селото презъ 1913/14 учебна год., Стефанъ Петровъ, М. Йотовъ, Рафаилъ Великовъ, Андр. Цвѣтковъ и Нино Ивановъ — Акъ-коюнъ.

Читалището е било поощрявано чрезъ парични дарения отъ чести посетители. За даденитъ парични дарения надъ 500 лв. съгласно чл 5 отъ устава събранието провъзгласи за благодетелни членове следнитъ лица: Андонъ Ивановъ — председ. на Варн. окръжна постоянна комисия Филипъ Рафаиловъ — окр. съветникъ, П. Спасовъ — кметъ на гр. Провадия, Ст. Караджовъ — Провадия, А. Цвѣтковъ — Мездра, Никола Хр. Жечевъ и Дим. Ст. Гудевъ — Акъ-коюнъ.

Новото училище за издигане българската селянина.

Преди нѣколко дни въ салона на младежкото християнско дружество г-жа д-ръ Хаскелъ държа беседа на тема: „Новото училище за издигане на българската селянина“. На доста добъръ български езикъ г-жа д-ръ Хаскелъ описа проекта си за основаването на единъ новъ типъ земледѣлско училище, което ще бжде смѣсено за ученици надъ 18 г. възраст. Това е необходимо въ България, понеже за младежта доста се прави, но по възрастнитъ нѣматъ възможностъ да обогатятъ своя умъ, облагородятъ сърцето и душата си и развиятъ способноститъ си, колкото и малки да сж тѣ.

Въ това училище ще се приематъ селянки надъ 18 год. възраст. Тѣ могатъ да бждатъ женени, а даме и майки. Ще имъ се преподаватъ об-

щеобразователни предмети, а главно ще бжде застъпено домакинство, майчинство, шеаъ, земледѣлие, хигиена. За тази целъ помѣщенieto ще бжде просто, едноетажно, уютно, хигиенично — типъ на селско жилище, за да могатъ женитъ да се чувствуватъ като у дома си и, следъ като го напуснатъ и се върнатъ по домоветъ си да могатъ да приготвятъ и подобрятъ своето жилище по този образецъ. И въ тази приятна домашна обстановка уморения отъ тежкъ трудъ селянинъ ще може да си почине, да се привърже къмъ семейството си и постепенно се отдалечи отъ кръчмата — този разрушителъ на селското семейство. Къмъ тѣзи училищни жилища ще се построятъ и детски ясли и амбулатория, нждего младитъ жени да се научатъ, какъ трѣбва да хранятъ своитъ рожби, да ги уякчатъ, а сжщо какъ да предпазятъ крехкия имъ организъмъ отъ евентуални заболявания. Тукъ въ тази амбулатория всички нуждающи се отъ селото, а даме и отъ околията, ще могатъ да да получатъ медицинска помощъ и напътствия.

За да може да се насади въ душата на възпитаницитъ любовъ къмъ родното и умѣнието да ценятъ красотата, при училището ще се организира библиотека.

Ще бжде сжщо застъпено елементарно счетоводство, което ще позволи на домакинята да води обикновенитъ смѣтки на домакинството. По този начинъ мжжътъ ще погледне съ по-голямъ довърне на жената и като повѣри кесията си въ нейни ржце ще ограничи значително пражосниството си.

Курсътъ на обучението ще бжде 6 месеченъ зименъ, за да могатъ презъ лѣтото селянитъ да си гледатъ полската работа. Затова пъкъ помѣщенieto на училището ще бжде на разположение на всички изморени и изтощени селски учители и учителки нуждающи се отъ почивка.